

УДК 78.1:004

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-205-84-90

ГОРЯЧОК Інна Владиславівна –кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри слов'янської філології
Хмельницького національного університету.
Хмельницький, Україна.ORCID <https://orcid.org/0000-0002-6065-1775>email: _goria_@ukr.net**ВОЙТАЛЮК Світлана Василівна**викладач кафедри слов'янської філології
Хмельницького національного університету.
Хмельницький, Україна.ORCID <https://orcid.org/0000-0003-1436-2726>email: govzan@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ПОЛОНІСТІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний навчальний процес характеризується різноманітними інноваційними педагогічними технологіями, які спрямовані на реалізацію мети, завдань освіти і заслуговують на увагу викладачів у закладах вищої освіти. Інформаційно-комунікаційні технології є надзвичайно ефективними у викладанні гуманітарних дисциплін, адже однією з потреб сучасного суспільства є вміння знаходити потрібну інформацію і застосовувати її.

На сьогодні все очевиднішим стає те, що традиційна освіта, орієнтована на передавання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нарощування. Очевидним стає пошук нових інноваційних шляхів здійснення розвитку студента. Інноваційні педагогічні технології забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку. Уведення інноваційних технологій, перелаштування педагогів на впровадження і застосування інноваційних методів, систем на заняттях є необхідним у сучасних умовах.

Сучасному суспільству потрібна компетентна молода особистість, здатна брати активну участь у розвитку економіки, науки, культури. Тому сьогодні у вищій освіті на перший план висувається завдання створення сприятливих умов для виявлення і розвитку здібностей студентів, задоволення їхніх інтересів та потреб, розвитку навчально-пізнавальної активності та творчої самостійності.

Інформаційно-комунікаційна компетентність є однією з ключових компетентностей сучасної освіченої особистості. Педагогічні працівники, завдання яких полягає у навчанні та вихованні молодих громадян інформаційного суспільства, з одного

боку, самі повинні відповідати критеріям нової інформаційної особистості, а з іншого – повинні володіти інноваційними технологічними інструментами і застосовувати їх у своїй професійній діяльності. Крім того, формування і розвиток інших базових компетентностей – соціально-політичної, комунікативної, соціокультурної, компетенції безперервної освіти – також неможливо здійснити в сучасних умовах без оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями [8]. Актуальність нашої роботи зумовлена передусім необхідністю розширення, удосконалення форм новітніх інформаційних технологій у процесі вивчення філологічних дисциплін студентами-полоністами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сфера застосування ІКТ в освіті є предметом розгляду багатьох науковців. Проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес досліджувалась у працях Б. Беседіна, А. Веліховської, М. Голована, Ю. Горошка, В. Дровозюк, М. Жалдака, Т. Зайцевої, В. Ключка, Н. Кульчицької, К. Ламонової, Ю. Лютюк, Н. Морзе, А. Олійника, К. Осенкова, А. Пенькова, С. Ракова, Ю. Рамського, В. Розумовського, Є. Смирнової, В. Чирко, В. Шавальнової. Можливостям застосування ІКТ для підвищення ефективності організації навчального процесу присвячені дослідження В. Бикова, Ю. Дорошенка, М. Жалдака, І. Журавльової, В. Сергієнка, О. Єльнікової, Л. Калініної, В. Руденка та інших.

Мета статті – дослідити теоретичні й практичні засади можливостей ІКТ, які можуть бути використані у процесі викладання філологічних дисциплін для студентів-полоністів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційно-комунікаційні технології – технології організації навчального

процесу з використанням новітніх електронних засобів навчання, зокрема комп'ютерів, що спрямовані на заохочення та мотивацію студентів до навчання, отримання необхідних знань і подальшої освіти та самоосвіти [3].

На думку дослідників вирішальним фактором якісного успішного використання ІКТ у навчальному процесі є готовність і здатність викладачів упроваджувати ІКТ у навчальний процес, засвоювати засоби ІКТ і відповідні методики їхнього використання в навчальному процесі. Під інформаційно-комунікаційними технологіями розуміють сукупність методів та технічних засобів, які використовуються для збирання, створення, організації, зберігання, опрацювання, передавання, подання й використання інформації [3].

Науковці стверджують, що на основі поєднання традиційних педагогічних технологій та ІКТ навчання вдається значно ефективніше розвинути і примножити природні здібності людини. Використання цих технологій у процесі навчання створює додаткові умови і спричинює появу нових цілей та оновлення змісту освіти, дозволяє досягти якісно більш високих нових і додаткових результатів навчальної діяльності, забезпечити для кожного студента формування і розвиток його власної освітньої траєкторії [3].

Дослідник А. Гуржій зазначає, що під поняттям ІК компетентності варто розуміти «доведену здатність працювати індивідуально або колективно, використовуючи інструменти, ресурси, процеси та системи, які відповідають за доступ та оцінювання інформації, отриманої через будь-які медіа ресурси, й використовувати таку інформацію для розв'язання проблем, спілкування, створення інформованих рішень, продуктів і систем, а також для отримання нових знань» [1, с. 39].

Можна виділити наступні позитивні чинники ІКТ, що підвищують ефективність навчання студентів: індивідуалізація та диференціація навчання, підвищення активності учасників освітнього процесу, допомога в інтенсифікації навчального процесу, підвищення мотивації навчання, створюють умови для самостійної роботи, сприяють формуванню самооцінки в студентів, створюють комфортне середовище навчання.

Впровадження інноваційних моделей навчального процесу передбачає вміння викладачів користуватися засобами новітніх інформаційних технологій. Структурна побудова заняття з використанням ІКТ змінює саму суть навчального процесу, занурюючи його в спілкування, де ролі викладача і студента врівноважені: обидва працюють для того, щоб навчатися, ділитися своїми знаннями, досягненнями свого життєвого досвіду.

Важливим тут є не те, як багато студенти знають, а як вони дізналися і що робитимуть зі своїми знаннями.

Інформаційно-комунікаційні технології використовуються з метою досягнення таких педагогічних цілей як розвиток особистості студентів, реалізація соціального замовлення, що зумовлене інформаційним суспільством, інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його якості.

Головні дидактичні функції, які реалізуються за допомогою ІКТ у процесі викладання філологічних дисциплін для студентів-полоністів, це:

- пізнавальна (використовуючи комп'ютерні технології та Інтернет, можна отримати будь-яку необхідну інформацію, як ту, що зберігається на жорсткому диску власної комп'ютерної бази, так і розміщену на дисках CD-ROM чи відповідних сторінках Інтернету);

- розвивальна (робота з різноманітними комп'ютерними програмами, крім активізації літературних можливостей особистості, сприяє розвитку таких необхідних пізнавальних процесів, як сприйняття, логічного мислення, пам'яті, уваги);

- дослідницька (у студентів з'являється можливість узяти участь у роботі літературних пошукових груп, Інтернет-конкурсах; виконувати творчі роботи різних видів, створювати власні творчі проекти, розробляти доповіді, реферати, презентації, публікації, дослідити певні проблемні питання);

- комунікативна (під час обміну інформацією між студентами створюється певна віртуальна єдність, у всіх є реальна можливість увійти на сайти популярних сучасних митців; вони мають можливість зіставити різні погляди, давати їм оцінку, формувати свої позиції) [4, с. 112].

Для реалізації мети нашого дослідження варто зробити огляд найпопулярніших інформаційно-комунікативних технологій, які використовуємо у процесі вивчення філологічних дисциплін студентами – полоністами. «Історія польської літератури» є складовою частиною дисциплін філологічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців-полоністів. Основна мета курсу: вивчення літературного процесу у найвизначніших персоналіях, найкращих творах і провідних художніх напрямках. Тому пропонуємо лекції і монографічні, і оглядові супроводжувати презентаціями. Наприклад, аналіз життєвого і творчого шляху Адама Міцкевича, Владислава Реймонта, Яна Кохановського, Тадеуша Ружевича та інших митців польської літератури супроводжувалися презентаціями, також було завантажено

відеоматеріали про життя і творчість цих письменників. Щоб створити яскраву презентацію та ефективно і структуровано надати інформацію студентам на лекційному занятті, можна скористатися різноманітними ресурсами:

Prezi – це хмарний сервіс для створення інтерактивних презентацій у режимі онлайн. Він допомагає візуалізувати контент через використання медіафайлів, векторної та іншої графіки. Особливістю сервісу є послайдові переходи і система масштабування [6]. Серед переваг Prezi можна виділити можливість спільної роботи над проектом декількома користувачами, публікацію готової презентації в блозі або на сайті, збереження презентації для автономного показу без використання інтернету.

Сьогодні є найпопулярніша альтернатива Power Point.– презентація, створена в хмарному сервісі Google Docs — просте і зручне рішення для тих, у кого немає офісних пакетів. Всі потрібні інструменти завжди під рукою, а перевагою буде можливість ділитися проміжними результатами з колегами та слухачами, обговорювати деталі проекту в режимі онлайн, зберігати презентації у віртуальному файл-менеджері. Готові презентації завантажуються, як у форматі PDF (потім їх зручно роздрукувати), так і в форматі PPTX, який підходить для Power Point. Тут доступні основні функції з оформлення презентацій, кілька шаблонів дизайну, різноманітні шрифти, анімаційні ефекти та інші виразні інструменти [6]. Цим ресурсом послуговуються студенти-полоністи для реалізації індивідуальних проектів з навчальної дисципліни «Лінгвокраїнознавство».

Haiku Deck – це максимально спрощений ресурс для швидкого створення барвистих презентацій. Ви запускаєте редактор і відразу ж починаєте вставляти свої заголовки, зображення і тексти на слайди. Користувачі, які звикли робити презентації в Power Point, відчують повне полегшення, коли запускають Haiku Deck. З його допомогою дуже просто оформити слайд [6]. Незважаючи на всю свою простоту і обмежені можливості, безкоштовна версія Haiku Deck надає всі необхідні функції, включаючи вибір тем оформлення, фонові зображення, якісні шаблони, різні типи заголовків, вставку тексту, графіків і діаграм [6].

Ще один цікавий онлайн-сервіс – BrainFlips <http://www.brainflips.com/> – онлайн сервіс для створення карток [5]. За допомогою цього сервісу можна виготовити картки по предмету викладання і відразу почати працювати з ними. Картки-завдання об'єднуються в колоди. У картку можна додати відео, аудіо або фото для того, щоб включити

всі канали сприйняття інформації. Сервіс англійською мовою, але підтримує кирилицю. Назви груп, карток, колод карток і описів лише англійською мовою. Для початку роботи необхідно зареєструватися. У процесі вивчення філологічних дисциплін, зокрема у навчальному курсі «Морфологія польської мови», для студентів-полоністів використовувалися завдання, створені у цьому сервісі до наступних тем: «Zaimek jako część mowy, klasyfikacja i odmiana zaimków. Krótkie i długie formy zaimków», «Przymiotnik: odmiana przymiotników, typu przymiotników, stopniowanie przymiotników», «Czasownik jako część mowy. Czas, osoba, tryb, strona, przechodność, aspekt, rodzaj, liczba czasowników w języku polskim».

Також для наочності матеріалу, як на лекції, так і на практичному занятті може бути створення інтелект-карт. Інтелект-карти – це природний продукт діяльності нашого мозку. Складаючи такі карти, ми графічно відображаємо процес нашого мислення. Картки пам'яті є дуже потужним інструментом для вивільнення потенціалу, прихованого в мозку.

Найбільш відомі програми для створення інтелект-карт:

- Coggle (coggle.it) – умовно безкоштовний online додаток для створення і спільного використання mindmaps. Інтерфейс – лаконічний, але разом із тим наявний функціонал дозволяє зробити процес створення карти неймовірно легким та сутнісним, також підтримується використання графічних зображень, «колірне колесо» дозволяє обрати вподобаний колір для відображення; присутня можливість перегляду історії документа (повернення до попередньої версії карти за потреби). Важливим аспектом є те, що під час представлення вже готової роботи (режим презентації) можна згортати та розгортати гілки, визначаючи тим самим об'єм інформації, що пропонується слухачам. Створені mindmaps в програмі Coggle, можуть експортуватися в форматі PNG або PDF[6].

- Bubble.us (bubble.us) є простим у використанні програмним забезпеченням для створення mindmaps в режимі online. Цей додаток дозволяє створювати когнітивні графічні карти і експортувати їх в форматі HTML чи зображень. Інтерфейс програми виглядає більш наповнено (програма створена з використанням flash), ніж у MindNode і Coggle, проте завдання, які вирішує цей додаток (версія вільного використання) дещо обмежені у порівнянні з раніше зазначеними (можна створити і зберегти одночасно лише три карти). Незаперечною перевагою bubble.us є можливість побудови довільних зв'язків між елементами карти, що дозволяє відобразити логічність та складність mindmaps. Побудована в середовищі Bubble.us карта може бути надана у

користування кільком користувачам для обговорення, спільного редагування тощо[6].

- MAPMYself (Mapul) (www.mapul.com) є online сервісом для майндмепінгу, що вирізняється поміж інших виглядом карт, що виглядають як намальовані від руки. Як і MindMeister, сервіс Mapul працює на основі щомісячної підписки. Обмеження безкоштовної версії накладає свій відбиток на кінцевий результат – карти виглядають не дуже привабливо та змістовний їх компонент зазвичай виглядає сучасно. Корисною його функцією є можливість демонстрації карти у вигляді презентації.

- WiseMapping (www.wisemapping.com) є безкоштовним online додатком для створення когнітивних графічних карт, що використовує такі технології як HTML 5.0 і SVG. Програмою можна користуватися на сайті розробників, а можна скачати відкритий код програми і встановити її на власний веб-сервер. Варто відзначити приємний дизайн інтерфейсу сервісу, широкий спектр функцій для роботи за технологією майндмепінгу, можливість працювати на різних пристроях у будь-якому місці.

- Mind42 (mind42.com) – безкоштовний online сервіс для когнітивного картування. Інтерфейс програми – без особливих надмірностей, багатий набір елементів контенту, функція згортання та розгортання контенту карти. Сервіс дає можливість спільного редагування файлів в реальному часі з використанням Google Talk, також інтегрований пошук за зображеннями Google, Yahoo, Flickr. Корисною функцією є статистика про опубліковані вами карти (число переглядів, коментарів).

- MindMup (www.mindmup.com) – online сервіс, що добре інтегрується з веб-інтерфейсом Google Drive, де створені карти зберігаються автоматично, інтерфейс – простий, інтуїтивно зрозумілий з іконками для більш зручної роботи на сенсорних пристроях. Особливістю є можливість створювати SVG-зображення, проекти документів шляхом експорту з заголовками заміток в текстовий документ (включаючи Word / Google Writer) [6].

Скрайб – презентації є ефективним засобом для візуалізації інформації студента. Під час створення скрайб-презентації викладачу необхідно перш за все визначити тему та етап заняття, на якому слід її презентувати. Найефективнішим є використання скрайбінгу під час вивчення нової теми. Так студенти зацікавляться різноманітними графічними образами, що пов'язані безпосередньо з новим навчальним матеріалом, запам'ятають основні поняття та терміни. Це стане чудовим стартом для набуття

нових знань, умінь та навичок. Використовувати скрайбінг можна і як домашнє завдання. Для цього необхідно забезпечити доступ до презентації (на сайті / каналі YouTube, через мережу Інтернет та ін.). Педагог може скласти список запитань зі скрайб-презентації, які на наступному занятті обговорюють разом із класом. Таким чином, кожен може переглянути скрайб самостійно, якщо незрозуміло з першого разу. Під час перегляду скрайб-презентації (відео) студенти обговорюють отриману інформацію (факти), з'ясовуючи, які образи зрозумілі (незрозумілі). Для ефективного засвоєння студентами-полоністами дисципліни «Польська література в системі мистецтв» пропонуємо створення скрайбінгу за художніми методами «Польський романтизм», «Польський реалізм» та інші. Для його створення можна користуватися такими сервісами:

- GoAnimate – дозволяє перетворити презентацію на мультиплікаційний фільм. Кожен елемент має стандартні налаштування (колір, розмір) та індивідуальні (настрій персонажа, декомпозиція фону). Сервер пропонує велику колекцію дій з персонажами, у разі виникнення проблем можна користуватися підказками [5].

- PowToon – вся анімація створюється від слайда до слайда. Робоча область має кнопки управління, часову шкалу, вікно попереднього перегляду, список слайдів і перемикач вибору елементів [5].

- Wideo – дозволяє додавати в презентацію зображення, персонажі, текст та музику [5].

- Moovly – один із найпростіших інструментів для виготовлення анімованих презентацій, багато елементів промальовується за допомогою ручки. Цей сервер дає можливість безкоштовно створювати необмежену кількість презентацій тривалістю близько 10 хв [5].

Зазначимо, що матеріал для зорової пам'яті дає змогу швидше і глибше опанувати тему. Приміром, на лекції з польської літератури часто застосовуються робота з ілюстраціями та екранізаціями творів. Стало звичним використовувати статичні презентації. Польську літературу та мову можна вчити через відеопрезентації, відеоролики, буктрейлери, комікси.

Буктрейлер – це відеоролик про книгу чи певний твір, в якому в художній формі цікаво та насичено подається ключова ідея, спонукаючи до прочитання повної версії. Це свого роду рекламний хід, який привертає увагу до тексту через залучення візуальних засобів. Для роботи з відео потрібно вибрати програму. Для початківців можна використовувати програму Windows Movie Maker. Ця програма є на всіх ПК, так як

входить в пакет Microsoft Windows. Програма Movie Maker здатна брати і обробляти відеофайли з цифрової відеокамери, створювати із зображень слайд-шоу, додавати до відео заготовки, титри, звук, вирізати необхідні фрагменти і склеювати їх, створюючи при цьому ефектні переходи від фрагмента до фрагмента. Широко використовується для створення кліпів, відеопрезентацій та обробки аматорського відео. На самостійну роботу студентам-полоністам було запропоновано створення буктрейлерів із історії польської літератури ХХ ст. на вибір.

Для практичних занять з «Практичного курсу польської мови», «Фонетики, морфології, лексикології та фразеології польської мови» ми можемо використовувати різноманітні платформи для створення вікторин, практичних завдань та карток з дидактичними завданнями.

- LearningApps.org – онлайнний сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Він є конструктором для розробки різноманітних завдань з різних предметних галузей для використання і на уроках, і позаурочний час, і для малечі, і для студентів. Сервіс Learningapps є додатком Web 2.0 для підтримки освітніх процесів у навчальних закладах різних типів. Конструктор Learningapps призначений для розробки, зберігання інтерактивних завдань з різних предметних дисциплін, за допомогою яких учні можуть перевірити і закріпити свої знання в ігровій формі, що сприяє формуванню їх пізнавального інтересу. Сервіс Learningapps надає можливість отримання коду для того, щоб інтерактивні завдання були розміщені на сторінки сайтів або блогів викладачів і студентів. Власний досвід застосування Learning Apps в освітньому процесі ЗВО дає нам підстави стверджувати, що означене навчальне середовище сприяє формуванню у студентів навичок ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій, уміння працювати в групах, стимулює розвиток інтересу до навчання, виховує відповідальність за індивідуальні навички та спільні результати діяльності [7].

Розроблено за допомогою програми Learning apps для студентів-полоністів різні тренувальні вправи, де послідовно задаються питання, на які передбачено одну або кілька правильних відповідей. Існує режим, у якому перехід до наступного питання відбуватиметься лише після правильної відповіді на попереднє. Питання та варіанти відповідей можуть містити різноманітні мультимедійні елементи. До прикладу ефективними виявилися завдання до тем: «Końcówki w mianowniku liczby mnogiej rodzaju męskoosobowego», «Odmiana zaimków osobowych», « Odmiana czasowników w czasie

przeszłym», «Odmiana i składnia liczebników od pięciu wzwyż (w tym liczebniki złożone)».

- Study Stack. Онлайн сервіс Study Stack для створення дидактичних матеріалів для освіти. Порядок дій з матеріалами: це робота з текстом (питання і відповіді) і робота з графічними зображеннями та коментарями до них. Набравши один раз комплект запитань і відповідей, ви отримуєте декілька варіантів для генерації дидактичних матеріалів в ігровій формі. Готові роботи легко можна вмонтувати на сторінки сайтів, блогів, поділитися інформацією в соціальних мережах. Для початку роботи необхідно зареєструватися або скористатися акаунтом від Facebook. Сервіс підтримує кирилицю. Крім ваших робіт ви можете скористатися колекцією робіт, створених педагогами світу[7].

Вікторини допомагають студентам краще закріпити матеріал у формі змагань. Існує безліч сервісів для їхнього створення. Ось декілька з них:

- Онлайн сервіс для створення дидактичних матеріалів (робочих листів, головоломок, вправ, карток та ігор) WordLearner. Для початку роботи необхідно зареєструватися (як студент, педагог, представник освітнього закладу). Сервіс англійською мовою, підтримує кирилицю. Є можливість створювати групи, класи, реєструвати студентів і вести статистику роботи у групі.

- Kahoot <https://getkahoot.com/>. Студенти можуть відповідати на створені викладачем тести з планшетів, ноутбуків, смартфонів, тобто з будь-якого пристрою, що має доступ до Інтернету [46]. Створені в Kahoot завдання дозволяють включити в них фотографії і навіть відеофрагменти. Темп виконання вікторин, тестів регулюється шляхом введення часової межі для кожного питання. За бажання викладач може ввести бали за відповіді на поставлені питання: за правильні відповіді і за швидкість. Табло відображається на моніторі комп'ютера викладача. Для участі в тестуванні студенти просто повинні відкрити сервіс і ввести PIN-код, який представляє педагог зі свого комп'ютера [7]. Студентам зручно на своєму пристрої вибирати правильну відповідь. Варіанти представлені геометричними фігурами. Для закріплення вивченого до різноманітних тем, зокрема «Quiz historyczny „Historia języka polskiego», «Leksyka w nauce języka polskiego – najważniejsze informacje», «Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego».

Онлайн сервіс JeopardyLabs призначений для генерації тематичних вікторин. Для початку роботи на сервісі не потрібно реєструватися. Тільки ввести пароль для редагування. Сервіс підтримує кирилицю.

Після заповнення даними сервіс запропонує посилання для роботи з вікториною

Проведення електронного контролю студентів є основою отримання об'єктивної оцінки рівня навчальних досягнень. Під електронним контролем розуміємо процедуру, що дозволяє оцінити рівень засвоєння і розуміння вивченого матеріалу з метою управління поточним навчальним процесом і забезпечення індивідуалізації навчання в електронному середовищі.

Електронні тести - тести, як зберігаються, обробляються і пропонуються тестованому за допомогою комп'ютерної і телекомунікаційної техніки.

ClassMarker дозволяє створювати різноманітні тести, використовуючи необмежену кількість запитань і відповідей, передивлятися результати оцінювання, аналізувати статистику. Можна реєструвати користувачів у групах. Ресурс дає можливість миттєво отримувати результат оцінювання і за потреби показувати його користувачеві або приховувати. Передбачений безкоштовний професійний план для онлайн-тестування – до 100 тестів, проведених на місяць (це 1200 тестів щорічно) [7].

Easy Test Maker мобільний додаток для створення тестів. Дозволяє створювати тести різних типів – як з варіантами відповідей, так і такі, що потребують стислої розгорнутої відповіді, передбачають заповнення пропусків, визначення правильної чи хибної відповіді. Сформовані тести можуть бути завантажені у вигляді документа Microsoft Word або PDF. Можна швидко отримати оцінку, дізнатися, як відповіли тестовані. Передбачений безкоштовний ознайомлювальний період.

Google Forms – це частина офісного інструментарію Google Drive. Ресурс безкоштовний. Потребує встановлення плагіну Flubaroo і наявності аккаунту Google. Дозволяє створювати завдання різних форматів (наприклад, з одним або кількома варіантами відповіді або з вибором відповіді зі списку), додавати зображення та відео YouTube, формувати і зберігати документи, в яких фіксуватимуться результати оцінювання [7].

Майстер-Тест – це безкоштовний інтернет сервіс, що дозволяє створювати тести. Ви можете створювати як онлайн тести так і скачати і проходити тест без підключення до інтернету. І для цього Вам не потрібно встановлювати на комп'ютер додаткові програми. Потрібно тільки зареєструватись [7].

Формулюючи тестові завдання, потрібно дотримуватись таких правил:

- зміст тесту має відповідати формі контролю, меті тестування і цілям навчання;
- кожне тестове завдання має перевіряти тільки одне поняття. Якщо планується

перевірка кількох категорій, треба зробити завдання на співвіднесення понять або розділити завдання;

- завдання має бути сформульоване чітко і доступно. Якщо його виконання передбачає наявність кількох кроків, вони мають бути очевидними і зрозумілими;

- завдання, які передбачають знаходження правильної відповіді, не можуть містити абсурдних варіантів. Тобто неправильні відповіді мають бути схожими на правильні. Це дозволить уникнути вгадування відповіді, привчить критично ставитися до завдань і аналізувати всю отриману інформацію;

- бажано, щоб для відповіді на запитання слід було думати самостійно, аналізувати, співвідносити поняття, а не просто відтворити інформацію.

Усі перелічені ресурси надзвичайно ефективні у процесі вивчення філологічних дисциплін студентами-полоністами. Необхідно пам'ятати, що варто підготувати якісний дидактичний матеріал, використовуючи який студенти здійснюють конструктивну роботу, необхідну для виконання завдань і самі залюбки долучаються до використання ІКТ.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Ми прийшли до висновку, що нові технології навчання на основі інформаційно-комунікаційних дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння знань. Сучасні комп'ютерні технології в поєднанні з новітніми освітніми технологіями стають ефективними засобами розвитку особистості.

Основна мета використання таких засобів – активізувати пізнавальну діяльність студентів-полоністів; підсилити самостійність в оволодінні знаннями, уміннями і навичками, мотивацію і інтерес до навчання і, тим самим, поліпшити навчальні досягнення.

Перспективи подальших розвідок убачаємо в розробці та реалізації інших інтерактивних технологій активізації навчально-пізнавальної діяльності та формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти полоністичних спеціальностей.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гуржій А. М. Дискусійні питання інформаційно-комунікаційної компетентності: міжнародні підходи та українські перспективи *Інформаційні технології в освіті*. 2013. № 15. С. 38-43.
2. Жук Ю. О. Організація навчальної діяльності у комп'ютерно-орієнтованому навчальному середовищі Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: Колективна монографія. К.: Атіка, 2005. С. 195-205.

3. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі. URL : <http://osvita.ua/school/technol/6804>

4. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: навч.-метод. посіб. К.: Вид. центр НЛІУ, 2009. 380 с.

5. Огляд онлайн-сервісів. URL : http://spec.vntu.edu.ua/conf/pdf/conf_490-493.pdf.

6. Онлайн – сервіси для створення презентацій. URL : <https://etutorium.com.ua/blog/top7servisvdiaprez>

7. Онлайн-платформ для створення онлайн вікторин. URL : https://ms.detector.media/mediaprovita/how_to/pyat_servisiv_dlya_stvorenniya_onlaynviktorin/

8. Ставицька І. В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. URL : <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1103>.

REFERENCES

1. Gurzhii, A. M. (2013). *Diskushen isius ov infomatsiino -komunikatsiinoi kompetentnosti: mizhnarodni pidhodu ta Ukrainski perspektivy* [Discussion issues of information and communication competence: international approaches and Ukrainian perspectives]. *Informatsiini tekhnologii v osviti*. №. 15. S. 38-43.

2. Zhuk, Yu.O. (2005). *Organizatsiia navchal'noi diial'nosti v kompiuterno-orientovanomu seredovushchi Informatsiine zabezpechenia navchal'no-vukhovnogo protsesu: inovatsiini zasobu i tekhnolohii* [Organization of educational activities in a computer-oriented educational environment. Information support of the educational process: innovative tools and technologies]: *Kolektyvna monographia*. K.: Atika, S. 195-205.

3. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii (IKT) ta iikhnia rol' v osvithniomu protsesi* [Information and communication technologies (ICT) and their role in the educational process]. URL : <http://osvita.ua/school/technol/6804>

4. Koval, T.I. (2009). *Pidhotovka vykladachiv vyshchoyi shkoly: informatsiini tekhnolohiyi u pedahohichnyi diial'nosti* [Training of higher school teachers: information technologies in pedagogical

activity: teaching method]. *Navchal'no-metodychnyi posibnyk*. K.: Vydavnychiy tsentr NLU, 380 s.

5. *Ohliad onlain servisiv* [Overview of online services]. URL : http://spec.vntu.edu.ua/conf/pdf/conf_490-493.pdf.

6. *Onlain servis dlia stvorennia prezentatsii* [Online services for creating presentations]. URL : <https://etutorium.com.ua/blog/top7servisvdiaprez>

7. *Onlain platfomy dlia stvorennia onlain viktoryn* [Online platforms for creating online quizzes]. URL : https://ms.detector.media/mediaprovita/how_to/pyat_servisiv_dlya_stvorenniya_onlaynviktorin/

8. Stavyska, I.V. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v osviti* [Information and communication technologies in education.]. URL : <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1103>.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ГОРЯЧОК Інна Владиславівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету.

Наукові інтереси: інновації в освітньому процесі ЗВО.

ВОЙТАЛЮК Світлана Василівна – старший викладач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету.

Наукові інтереси: фонетика та граматику польської мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

HORYACHOK Inna Vladyslavivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Slavic Philology of the Khmelnytskyi National University.

Scientific interests: innovations in the educational process of higher education institutions.

VOYTALYUK Svitlana Vasylyvna – is a senior lecturer at the Department of Slavic Philology at the Khmelnytskyi National University.

Scientific interests: phonetics and grammar of the Polish language.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2022 р.

УДК 37.037.5

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-205-90-94

ГОНЧАРЕНКО Іван Сергійович –

аспірант кафедри педагогіки та спеціальної освіти
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5672-0889>
e-mail: elvlnosraaa@gmail.com

ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний освітній та соціальний простір потребує всебічно розвинутої особистості, яка здатна на належному рівні виконувати свої обов'язки, бути креативною, оригінальною, розвиватись та

вдосконалюватись протягом усього свого життєвого шляху шляху. Це повною мірою стосується майбутніх педагогів та вчителів, професійна діяльність яких передбачає постійне особистісне та професійне зростання, накопичення досвіду та опанування нових